

Universul operei lui Tudor Arghezi

Universul operei

Debutul il are la 16 ani in revista "Liga ortodoxa". incepand din 1910 Arghezi are o activitate forate sustinuta, in cadrul careia conduce reviste si ziare cum sunt Cronica, Cuget romanesc, Natiunea, Bilete de papagal. in 1927 editeaza primul volum "Cuvinte potrivite". in 1947 primeste premiul national de poezie. Este autor al unei piese de teatru: "Seringa". in 1955 devine membru al Academiei Romane. Are tablete in 1929 "Icoane de lemn", in 1936 "Poarta neagra", in 1946 "Bilete de papagal" si in 1960 "Tablete de cronicari". A scris romane ca "Ochii maicii domnului" (1934), "Cimitirul buna vestire" (1936) si Lina (1942).

Din poezia lui Arghezi se desprinde un univers tematic ce poate fi grupat:

1.) Lirica de dragoste, in cadrul careia poetul exprima atasamentul de fiinta iubita, de lume si de viata in general. Are versuri in care ranta iubirea si se opreste asupra iubitei careia ii face portretul:

"Obrajii tai mi-s dragi
Cu ochii lor ca lacul
in care se oglindesc
Azurul si copacul".
Arghezi cultiva o elegie erotica

3.) Poezia filozofico-religioasa: Psalmi

Una din laturile dominate ale poeziei argheziene sta sub semnul cautarilor filozofico-religioase. Ca toti mari poeti ai lumii si Arghezi a fost rascolit de o serie de probleme fundamentale legate de rostul omului pe pamant, a inceputurilor existentei omului in univers, a perspectivelor care i se deschid, a mortii care pune capat zbaterilor omului pentru infrumusetarea vietii. Poetul s-a razboit cu fantomele divinitatii mortii. Ispita cunoasterii o gasim in "Psalmi" di cadrul volumului "Cuvinte potrivite". Motivul cautarii divinitatii prezent in poezia argeziana inca de la primele poezii de dupa debut devin in "Psalmi" o obsesie tiranica si ea se prelungeste in "Stihuri de seara" si "Hore". Poetul este la inceput chinuit de indoieli, daca exista sau nu Dumnezeu, de aceea in Psalmul al VI.-lea spune: "Pari cand a fi, pari cand ca nu mai esti". Arghezi nu poate intelege tacerea lui Dumnezeu si in acelasi Psalm arata dorinta de a fi in stare sa intre in contact direct cu Dumnezeu:

"Siguri, acum in marea ta poveste
Raman cu tine sa ma mai masor
Fara sa vreau sa ies biruitor
Vreau sa te pipai si sa urlu: Este?"

Osciland intre dorinta de a afirma existenta lui Dumnezeu si gandul ca acesta s-ar putea reduce

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

doar la o iluzie zadarnic intretinuta poetul exclama:

"Pentru credinta sau pentru tagada,
Te caut darz si fara de folos".

Poetul ajunge sa il pandeasca pe Dumnezeu ca pe un vanat si sa il ameninte cu nimicirea fizica:

"Te dramuiesc in zgomot si-n tacere
si te pandesc in timp ca pe vanat
Sa vad: esti soimul meu cel cautat
Sa te ucid sau sa-ngenunchi a cere"

in Psalmul al II.-lea poetul este mai neinduplecat:

"Cercasem eu cu aerul meu
Sa te rastorn pe tine Dumnezeu
Talhar de ceneri imi facui solia
Sa-ti jefuiesc cu vulturii taria".

El ajunge sa puna sub semnul intrebarii existenta lui Dumnezeu pentru ca de la familia sfanta a tot puternicul n-a mai trimis nici un semn pentru scriitorii de rand, de aceea in unul din Psalmii publicati in 1959 arata ca:

"inversunat de piedici sa le sfaram imi vine
Dar trebuie-mi da seama sa-ncep de-abia cu tine".

Tema mortii opune poetul in poezia "De-a v-ati ascuns" din volumul "Cuvinte potrivite". Poezia duce cu gandul la "Mai am un singur dor" si "Miorita". Poetul simte apropierea mortii si asteapta cu liniste interioara. Poezia este un testament oral lasat copiilor de care se va despartii de moarte. Acelasi presentiment al mortii il vom gasi in poezia "Poate ca este ceasul" sau "Ora zece". De la teama si frica in fata mortii poetul ajunge la groaza in poezia "Duhovniceasca". in alte poezii Arghezi exprima spaima in fata mortii, asa cum este in poezia "Duhovniceasca". Atat in poezia "De-a v-ati ascuns" cat si in "Duhovniceasca" poetul se opreste asupra felului de manifestare a mortii. Spaima se transforma apoi in groaza, moartea este vazuta ca un cioplu de care nimeni nu poate scapa si care il va ia pe om cand nici nu se asteapta.

4.) O alta tema a liricii lui Arghezi este cel al universului miniatural al lumii marunte si umila: a florilor, al gazelor, lumea copilului. Poetul simte nevoia sa cunoasca culmile limpezi ale inocentei sa-si consacre iubirea fiintelor mici, copiilor, animalelor domestice, gazelor, florilor de camp si de gradina. in volumele de poezii cum sunt "Carticica de seara", "Stihuri pentru copii", "Hore" sau in volumele in proza "cartea cu jucarii", "Prisaca" intalnim o lume de pasari, insecte, caini, oi, pisici, gainile din curte, in altele randunicele, greierele, furnicile devin personajele unor poeme de o mare gingasie

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

lirica. La fel ca si un copil Arghezi se lasa incantat de spectacolul si nectarul. in poezia "O lacusta" gasim o mica bijuterie insufletita:

"Mi-a umblat in papadie
O goanga cu palarie
si camase stacojae.
Avea fuste si manta
Taiate din catifea
si pieptari cu solzi de tipla,
Captusit care-un fel de sticla".

in alte poezii ca "Hora de soareci" soarele este numit "o jucarie cu scamatoni", gaza mica, numita "vaca lui Dumnezeu", este o boaba de catifea careia "Dumnezeu cand i-a facut Fiinta din scuiat si lut
Cu o pensula de zdreanta
A vopsit-o cu faianta
si i-a pus ca din greseala
Doua cosi cu captuseala
in spinare
Ca sa zboare".

Universul acesta marunt graviteaza mai ales in lumea gospodariei in care copilul ocupa un loc foarte important. Acest univers al copilului este populat de Zdreanta "Cel cu ochii de faianta" dar si de creioane colorate cu care copilul deseneaza realizand imaginea unor case in care poetul doreste sa traiasca toti impreuna.

Testament

Este poezia care deschide volumul "Cuvinte potrivite" din 1927 un fel de manifest literar.

in ce priveste titlul semnifica o mostenire lasata urmasilor. Testamentul se formeaza de obicei spre sfarsitul vietii sau al incheierii unei opere. Paradoxal la Arghezi testamentul este asezat in deschiderea directoare ale creatiei sale. Este in acelasi timp un masaj transmis prin vreme generatiilor viitoare cat si propriului crez artistic urmarit cu asiduitate de-a lungul intregii vietii.

Poezia "Testament" cuprinde o seria de idei deosebite de valoroase dintre care amintim:

1.) legatura dintre generatii si responsabilitatea urmasilor fata de inaintasi. Scriitorul se adreseaza fiului sau caruia nu-i lasa mostenire "Drept bunuri, dupa moarte, Decat un nume adunat pe-o carte", acesta fiind creatia artistica, dar cartea este pentru ei "hrisovul cel dintai", si in acelasi timp un punct final, dar si o treapta in urma careia se aterne un lung trecut de truda si suferinta, o adevarata istorie. Fata de aceasta istorie a durerii multisekulare creatia poetica reprezinta clipa

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

asteptata al implinirii. Ea este de fapt sublimarea prin arta a muncii si umilintei indurate de generatiile de tarani care l-au precedat

"Ca sa schimbam, acum, intaia oara,
Sapa-n condei si brazda-n calimara
Batranii-au adunat, printre plavani
Sudoarea muncii sutelor de ani".

Aceasta carte este iesirea la lumina din negura trecutului cu indarjire si indrazneala, este expresia unui act de razbunare, mosuind de demult si izbucnind in slova de foc a poeziei. Din amintirea si indatorirea fata de strabuni poetul faureste un idol, un Dumnezeu:

"Am luat cenusa mortilor din vatra
si-am facut-o Dumnezeu din piatra,
Hotar inalt, cu doua lumi de poale,
Pazind in piscul datoriei tale".

De fapt poetul se adreseaza fiului in numele inaintasilor, cartea devine act de pedepsire, de razbunare:

"Durerea noastra surda si amara
O gramadii pe-o singura vioara,
Pe care ascultand-o a jucat
Stapanul, ca un tap injunghiat".

Poetul nu vorbeste in numele sau, ci in numele neamului de iobagi. Izbavirea si razbunarea strabunilor de fapt:

"E-ndreptatirea ramurei obscure
lesita la lumina din padure".

intelesul adanc al cartii nascut din osanda si manie acumulata scapa omului comun nestiutor si nedeprins sa talmaceasca ceea ce se ascunde in adancurile ei. Versurile sunt metaforice, iar metafora se bazeaza pe verbul de actiune "numele este adunat pe-o carte", seara este "razvratita", cuvintele sunt "framantate", ocară "se toarce", osemintele sunt "varsate".

2.) izvorul si natura limbajului poetic, modalitatile de expresie literara, lupta cu materia limbii. Lexicul poeziei are precizata sursa si anume limba populara:

"Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite
Eu am iscat cuvinte potrivite".

Aceasta limba a fost folosita de strabuni. Aceasta limba nu este preluata ci trecuta printr-un proces

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

creator. Poetul a selectat acele cuvinte capabile sa exprime durerea vietii inaintasilor cand afirma "Framantate mii de stapani Le-am prefacut in versuri si icoane".

Arghezi isi exprima preferinta pentru cuvintele vechi expresive prin sensul lor. Criteriul selectiv are rolul de a arata istoria sociala a neamului sau de iobagi si ideea de vechime. Vocabularul folosit sugereaza suferinta. Avem cuvinte: rapi, branci, gropi adanci.

Zona de cuvinte defineste lumea artei. in cadrul poeziei gasim folosite cuvinte arhaice (hrisov), se foloseste verbul a cunoaste cu sensul de a stie. Avem forme regionale "sarica", se foloseste pronumele personal care insoteste verbele la perfectul simplu caracteristic graiului oltenesc, stramosii poetului fiind olteni, "facui, gramadii".

Lumea despre care vorbeste poetul este o lume cu sarici a caror provenienta dura a urmat-o de-a lungul veacurilor un urcus "pe branci, prin rapi si gropi adanci". Limba sugereaza ideea de cazna, de eforturi nestiute, dar si de impotrivire tenace si surda. Glasurile care au amutit au fost de raspundere fasa de strabuni. Osemintele, cenusa devin simbolul nazuintelor neimplinite si care isi cer implinirea prin opera poetului. Prin creatia poetului s-a efectuat o mutatie in ritmul istoriei. Aceasta mutatie este de fapt consecinta actului de transformare a vorbelor sarace si simple intr-o tesatura noua de cuvinte cu metamorfoza graiului cotidian in arta. La Arghezi actul de creatie devine sinonim cu munca. Poetul isi revendica privilegiul de a fi tans suva care curge dea veacuri in cuvintele si carora le inobilcasa sensul. Exista in poezie doua zone care alimenteaza expresia poetului:

- 1.) limbajul popular si familiar al lumii din care s-a ridicat poetul, lumea substantivelor rapi, gropi, vite, plavani si care este lumea celor care au stat sub povara si blestemul biciului, al ocarii, al noroaielor, al bubelor si mucegaiului.
- 2.) Exista apoi lumea cuvintelor care prin antiteza prezinta lumea artei. Aceasta lume a artei o redau substantivele concrete: icoane, muguri, coroane, si cele abstracte: visuri, frumuseti, preturi noi.

Poezia incepe cu o propozitie negativa care restrange sfera notiunii de avutie si o delimiteaza de celelalte bunuri. incepand cu versul al III.-lea complementele si subordonatele sunt aglomerate inaintea propozitiilor principale. Strofa urmatoare incepe cu o propozitie imperativa care are valoare de indemn, porunca, dar si o datorie de la care urmasii nu au voie sa se sustraga. Treptat ritmul se schimba datorita repetitiilor incluse. in ultima strofa tensiunea scade dintr-o data, verbele la participiu exprima starea de pasivitate, de inertie spirituala. Impresia este intarita de epitetul "lenesa" asezat inaintea circumstantialei si care arata apozitia dintre realizarea artei si felul receptarii ei de noi:

"intinsa lenesa pe canapea,
Domnita sufera in cartea mea.
Slova de foc si slova faurita

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

---

imparechete-n carte se marita
Ca fierul cald imbratisat in cleste".

Mesajul transmis prin poezie s-a dezvoltat pe coordonatele unei concepii despre arta care a ramas nealterata de-a lungul intregii activitati al lui Arghezi.